

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro}. 47.

25. Kwietnia 1821.

Wiadomości krajowe.

Naynowsze gazety Laybachskie z d. 6. t. m. donoszą:

»Dnia 3. wieczorem mieszkańcy oświecili miasto z własney woli; d. 5. Nayiasniejszy Cesarstwo w towarzystwie N. Cesarza Alexandra i Arcy-Xiężniczki Klementyny raczyli zaszczycić obecnością Swoją operę Włoską *Cenerentola* ku wielkiej radości zebranego Ludu. — Dnia 6. b. m. przybył tu Jego Królewicowska Mość Leopold Xiążę Salerno i zajął dom gdzie dawniey mieszkał iego Ojciec Król Oboiey Sycylii.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Sardyńskie.

Gazeta Wiedeńska rządowa z d. 16. Kwietnia umieściła o wypadkach Piemontskich co następuje:

Rewolucya w Piemencie zaraz w początkach swojego wybuchnienia zawiadła iey sprawców w ich zamiarach. Pochlebiali sobie oni nierozsądnie, że w chwili posuwania się C. K. wojska ku Neapolowi, kiedy wszyscy obrócili wyłącznie uwagę swoją na skutek tego przedsięwzięcia, ich nagłe i zdradzieckie powstanie zawichrzy wszystkie układy Mocarstw sprzymierzonych i wszystkie ich siły z bezwładni.

Nie wiedzieli o tém, ani tego przeczuwali, że się i na te zuchwalstwo przygotowano, i że w kilka dni przedsięwzięte będą wszelkie środki, które zniweczą skutek ich zamachów. Mieli już wyrok dla siebie w ten czas, kiedy w pierwszych dunnych odezwach swoich podbicie Włoch zapowiedzieli.

Udanie, iako Austryia miała plan do napadu, było nader widocznem zmysleniem, a ogłoszenie Konstytucyi Hiszpańskiej nader spowodniałym obrotem do omamienia Ludu Piemontskiego. Przemagająca większość tego Ludu i cały Lud Sabaudzki, głuchemi były na głos zdrayców. Kilka bata i onów uwiedzionych, wyrugowało Królewskie Władze z Genui, nie

mogąc działać na Lud; kray ten używa ciągle nayzupelniejszey spokojności, i wygląda z upragnieniem chwili, która dawny iego stan szczęśliwy znowu ustali.

Przez stałość Xiążęcia Genevois i ostatnie postępkę Xięcia Carignan, zwolennicy Rewolucyi, stracili zupełnie przytomność. Utworzona w Turynie Junta rządząca wyrzała sama przepaść przed sobą i starała się wniyść w układy mające ten iedyny zamiar, aby dawny porządek przywrócić. Życzenia wszystkich dobrze myślących towarzyszyły tym układowi. Sama tylko przemoc, którą kilkaset wywołanych spiskowych zaynujących zamek Turyński zagrażało mieszkańcom miasta, i podobne niebezpieczeństwo zagrożone przez buntowników trzymających Rząd w Alexandryi, wstrzymywały dotąd ich skutek.

Wojsko Piemontskie, które pozostało wierne swoiey powinności i dawney zasłużoney sławie swoiey, zaymowało miasto Novarę. Jenerał Latour, powierzone miał sobie od Xięcia Genevois naczelne dowodztwo nad wojskiem Królewskiem z rociągniętem umocowaniem.

C. K. Jenerał dowodzący w Lombardyi, zaraz na pierwszą wiadomość wybuchłego przeciwko Królowi Sardyńskiemu spisku, użył wszystkich środków w iego mocy będących do obrony powierzonych sobie ważnych granic. Co tylko może odwaga, rozmyślność woiownika i znościomość stanu rzeczy, wszystko to przedsiębrał Hrabia Bubna nacyzyniey w sposób dla niego nayzaszczytniejszy, a C. K. poddani, których sposób myślenia i postępowania w tak ważney porze okrył hańbą wszystkie fałszywe nadzieie nieprzyziaciela, wspierali go w iego przedsięwzięciach. W kilka dni stanęło wojsko Austryackie na linii rzeki Ticino, gotowe do każdego działania.

Głównym było zamiarem buntowników Alexandryjskich, uwieść lub zniszczyć same jądro wojska Piemontskiego.

Naczelny wodz Król. wojska Sardyńskiego, postanowił ruszyć do Turynu. Dnia 4.

Kwietnia pociągnął aż do Vercelli, które zajmowali rokoszanie. Jenerał Porucznik Latour, nie chcąc bez koniecznej potrzeby, wdać się w nierówną potyczkę, cofnął się znowu d. 5. do Navary. Powstańcy mniemali zatem, że uderzywszy przemagającą siłą na Novara, zdołają skutecznie rozwiązać wojska Królewskiego.

W tej chwili naczelny Wódz Król. wojska żądał posiłków od wojska Cesarzsko Królewskiego. Xiążę Genevois, wezwał już był o to Jenerała Porucznika Hrabiego Bubna, którego N. Cesarz Jegomość, w tym celu był także upoważnił. Oba Jenerałowie ułożyli się w d. 6. i 7. względem wzajemnych środków, których użyć mieli.

Most zniesiony w Buffalora, postawiono znowu w d. 7. i 8., i C. K. wojsko, przeprowiło się jeszcze tej samej nocy z bateriami przez Ticino.

Jenerał Porucznik Hrabia Bubna, wydał wraz dołączoną poniżej Odezwę do Piemontczyków.

Skutek działania wojennego również prędko iak szczęśliwie dokonanego, okazuje się z odebranego właśnie i tu niżej także dołączonego Rapportu.

Z a łą c z e n i e N r o . I .

Odezwa C. K. Jenerała Porucznika Hrabiego Bubna.

»Piemontczykowie!»

»Z powodu nieprzyjacielskich poruszeń obozu pod Alexandryją, musiało C. K. wojsko przejść rzekę Ticino. Nie inny jest cel tego pochodu iak danie posiłków wojsku Króla waszego i odwrócenie od tegoż wszelkiego napadu.«

»Taka postawa wojska, powinna wlać zaufanie w tych, których wierność dla prawego Monarchy wypadkami chwilowemi nie zachwiana została.«

»Piemontczykowie! Nie zapoznacie prawdziwych przyjaciół swoich i sprzymierzeńców, w tej pomocy, którą dajemy wojsku Królewskiemu. Nie raz już znajdowałem się obok was w chwilach pełnych sławy. Wzajemny szacunek ręczy nam za nowe.«

»Nad rzeką Ticino d. 8. Kwietnia 1821.«

»Jenerał dowodzący w Lombardyi

»Hrabia Bubna.«

Z a łą c z e n i e N r o . I I .

Uprzedni Rapport o potyczce zaszłej w d. 8. Kwietnia pod Novara.

C. K. Jenerał dowodzący odebrawszy od K. Sardyńskiego Jenerała Porucznika Hrabiego Latour wiadomość, że znaczny korpus rokoszanów Piemontskich ciągnie ku No-

vara, postanowił w zacięciu tego ważnego stanowiska nieprzyjaciela uprzędzić, aby potem między Ticino i Sessia wojsko uszykować. Twierdza osadzona była wojskiem Piemontskiem, oddanem Królowi i dobrej sprawie, atoli będąc odosobniona i w niebezpieczeństwie zostania otoczoną, mogłaby przecie straconą być dla dobra powszechnego bez pomocy skutecznej.

Jenerał dowodzący zebrał był przeto od kilku dni główny korpus czynnego wojska swojego pod Medyolan. Z Medyolanu do Navary jest 7 mil Niemieckich. D. 7go kazał Jenerał dowodzący ruszyć wojsku do Magneta i Buffalora. W Medyolanie zostawił 3 bataliony załogą. Z powodu dobrego ducha mieszkańców, który dotąd okazywali, nie uważał potrzeby zostawienia większej liczby wojska.

Wojsko dowodzone przez Jenerała Porucznika Lillienberg, stanęło w d. 7ym nad rzeką Ticino stanowiącą granicę. Oddziały wojska rozłożyły pod Pavia i Abbiatogrosso odebrały rozkaz ruszyć d. 8go ze świtem dnia, mianowicie pierwszy ku Gruppello i Valeggia, drugi przez Vigerano ku Mortara. Skoro zniesiony most na rzece Ticino pod Buffalora, postawiony został, przednia straż będąca pod rozkazami Jenerała Majora Bretschneider, ruszyła natychmiast ku Novara, i tamże stanęła o godzinie 2. z północy. Jenerał dowodzący ciągnął za nią jeszcze w nocy z głównym korpusem wojska.

Wojsko Król. Sardyńskie usadowiło się w Novara z prawej strony tegoż miasta, przednia straż C. Austriacka z lewej przed twierdzą.

O godzinie 7. zrana uderzył nieprzyjaciel nader silnie na to stanowisko z Cameriano na wielkim gościńcu od Vercelli.

Prędki namięt i szczęśliwe wyrachowanie Jenerała dowodzącego, miały ten pomyślny skutek, że z pierwszym wystrzałem dział nieprzyjacielskich stanął pod Novara z ochotczym wojskiem swoim. Obecność jego, dodała nowej zachęty dobrze myślącym Piemontczykom; powietrze napętniały okrzyki radości wojska i mieszkańców, i wśród tego nastąpiła potyczka.

Pomimo odbytego długiego pochodu w nocy, dostały się w spiesznym kroku piechoty Duka, Czartoryyński i 1. batalion Reuss-Plauen na wzgórze.

Wkrótce spędzono nieprzyjaciela ze stanowiska pod Novara, na który się już był dostał.

podczas wojsko Król. Sardyńskie sypało z wałów twierdzy ogień działowy i ręcznej broni.

Nieprzyjaciel usiadł w niedaleko Novary, za Agogną i dosyć długo bronił tego stanowiska, aż nakoniec natarty przez Król. wojsko Sardyńskie pod Jenerałem Latour z przodu a przez brygadę Breitschneidera z boku lewego, i z prawego oddziałem brygady Mengena zagrożony, musiał i ztamtąd ustąpić, aby się iak nuyprędzey cofnął ku Vercelli, dokąd go połączone przednie stráže scigały.

Chociaż w tych rozprawach nie wielka była liczba w zabitych i ranionych, przecież śmiały pochód C. K. wojska, któremu samo nawet szczęście tak mocno sprzyjało, sprawił wielkie wrazenie na umysłach, które nie iednego ieszcze, chwiałącego się w postanowieniu swoim, zniewoliło sprzychylić się do dobrej sprawy. — Jenerał dowodzący zachowując sobie poddać imienie w dokładniejszym raporcie tych wszystkich walecznych, którzy w tym ważnym dniu szczególniej odznaczali się. Oddaie on zastróżoną sprawiedliwość Król. wojsku Piemontskiemu, że w tym dniu dało nowy dowód, iż pod dobrem przewodnictwem należy do rzędu nuycelniejszych swojego Stann.

Ze schyłkiem dnia 8. Kwietnia, połączona przednia straż wojska Piemontskiego i Austriackiego, posunęła się na gościniec od Vercelli, nieprzyjaciela pobila wszędzie, gdzie się tylko usadził i zabrała mu 2 działą i kilkuset ienców między któremi iest 7 Oficerów.

Z Turynu d. 31. Marca. — Ponieważ w ostatnich dniach różni autorowie będący na żołdzie stronnictw rewolucyynnych dopuścili się zuchwałych wyrażen przeciwko Juncie Rządzącej, zatem też wydała następujący wyrok:

Junta tymczasowa.

Uważając, że według treści artykułu 371 Konstytucyi, prawo ogłaszania myśli swoich podlegać powinno warunkom zapobiegającym nadużyciu prassy

Uchwaliła:

- I. Autorowie, wydawcy, drukarze i rycyniarze odpowiedzialni są pod karami obostrzonymi prawem za przestępstwa pochodzące z nadużycia wolności prassy,
- II. Uwolniony będzie od zobowiązań nakazanych prawem wydawca, jeżeli wymieni autora, a drukarz jeżeli doniesie autora lub wydawcę.
- III. Pierwszy Sekretarz spraw wewnętrznych

upoważniony iest do spełnienia niniejszego wyroku.

Dań w Turynie d. 29. Marca 1821.

Za Prezydenta

Maxymilian Spinoso.

Dal Pozzo.

Królestwo Obojczy Sycylii.

Gazeta Neapolitańska zawiera z Neapolu z d. 27. Marca co następuje:

»Niebawnie przed wniściem C. K. Austriackiego wojska do tej Stolicy przybito oświadczenie Intendenta Prowincyi Neapolu, zawiadomiałe o tem publiczność.«

»Dnia 25. przylepiono obwieszczenie datowane pod d. 24. zawierające zaprowadzenie Rządu tymczasowego podług przepisu Króla Jmci Sycylijskiego datowanego w Florencyi pod d. 1. Marca. Rząd ten składać się będzie z sześciu w tymże samym czasie ustanowionych Dyrektorów Wydziału Państwa pod przewodnictwem Margrabiego Cirillo, Ministra spraw zewnętrznych. Kawaler D. Raphael de Giorgio, Prezydent Sądu nuywyższego obymie zarząd sprawiedliwości i spraw Kościoła; Jenerał Porucznik Fardella, Wydział woyny; a Kontradmiral Luchose, Marynarki; Jeneralny Dyrektor poczty Margrabia d'Andrea Zarząd skarbu; Prezydent Izby obrachunkowej, Vecchiòni, Spraw Wewnętrznych; a Radca Sądu nuywyższego da Blasis, powszechną Policję. — Tegoż samego dnia wyszło rozporządzenie co się dotyczy wojska Neapolitańskiego. Szczątki tego wojska, którego główną siłę składają Officerowie, posłano do Salerno 30 mil od Neapolu, dla oczekiwania tamże dalszego urzędzenia. — Pułki gwardyi Królewskiej i żandarmeryi konna i piesza, będące w zupełności, pełnić mają tak iak pierwey swoją służbę.«

»Godna uwagi, że Parlament Neapolitański zebrał się ieszcze na d. 23. i rano 24. Dnia 23. wniesiono, aby odzwiernego sali Parlamentu uczynić odpowiedzialnym za znajdujące się tamże sprzęty. Wniosek ten wysłniano z trybuna Deputowany Picolelli szczył z niego, zwracając oraz uwagę Parlamentu: że wojsko Austriackie stoi przed bramami miasta. Dnia 24. zgromadzenie liczyło tylko kilku Członków, przepędzających czas na układaniu nowych praw. Tym sposobem ukończył się Parlament. Nad drzwiami budowy gdzie się odbywały posiedzenia znaleziono przybitą kartkę, wyrażającą: *Scusate le ciarrel* (unięwiniajcie gadaninę!). Zniknęły zupełnie wszystkie towarzystwa tak Neapolitańskich patryotów iak i Węglarzy. Wielkie Vendity Węglarzy popaliły swoje archiwa. Nuyznakomitsi Człon-

kwie Parlamentu i naczelnicy Węglarzy w liczbie 60 mając na czele Jenerała Pepe niaeli okręt i ratowali się ucieczką. Zdracy ci swojej Oyczyzny ieszcze w ostatnich dniach swojego Władztwa przymusili handlujących mieszkanców do pożyczki, której ilością powiększej części podzielili się. Jenerałowi Pepe dostało się w podziale 100,000 uncyi i tak innym w proporcji mniejsze summy. — Tabie są to pamiątki, które zostawili po sobie ci konstytucyjni bohaterowie swoim współobywatelom!

Dawniejsze gazety Neapolitańskie zawierają co następuje: »Dnia 17. Marca zawiął kutter Angielski do naszey zatoki; za nim przybyła fregata. Dnia 22. pokazała się nakoniec tak częste przez Posta Hiszpańskiego Kawalera d'Onis obiecywana Hiszpańska eskadra w naszey zatoce; składa się ona z okrętu wojennego o 74 działach i fregaty o 44, słaba ta pomoc za późno przybyła konstytucyonistom Neapolitańskim, tymczasem okręty te mogą służyć za schronienie naczelnikom patriotów. Teraz iest w naszey zatoce 13 wojennych okrętów; mianowicie 6 Francuzkich, łącznie z okrętem liniowym; Angielskich pięć wraz z liniowym i dwa Hiszpańskie. — Najmocniejsze Dzienniki Neapolitańskie iako to Minerva, Niepodległy i wiele innych, ustały; Redaktor Dziennika konstytucyjnego Emanuel Taddei prosił o paszport i opuścił Królestwo.«

»Wyrok Jego Królewicowskiej Mości Xięcia Rejenta datowany pod d. 19. Marca, ogłoszony d. 21. znosi embargo włożone na okręty Austriackie w portach Obu Sycylii i zakazuje okrętom marynarki Królewskiej niepokoienia okrętów kupieckich żeglujących pod banderą Austriacką.«

»Deputowany Prowincyi Salerno D. Marchiaroli, udał się do Salerno dla zachęcenia mieszkańców tey Prowincyi do zaszczerpienia drzewa wolności, posłano go na wzgórza Vietri, a gdy stanął na owem miejscu, zabito go bagnetami i sztyletami.«

Portugaliia, Brazylia i Algabiia.

Z Lizbony d. 10. Marca. — Na ostatniem posiedzeniu rozpoznawano postępowanie Prokuratora Domu Królowey, który wydał rozkazy do wszystkich Władz miast i gmin należących do uposażenia domu Królowey, aby się protestowały przeciwko wszystkim uchwałom Stanów (Cortes); Stany zalecyli Rejencyi, aby w tey mierze przedsięwzięto ściślejsze śledztwo; pod zdaniu sprawy przez Rejencyją nakazano uwięzić Prokuratora.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Z Londynu d. 23. Marca. — Dnia wczorayszego były wielkie pokoie u Króla w Buckingham House. Pierwéy Vice-Hrabia Castlereagh przedstawił Królowi małżonkę Posta Hiszpańskiego; poczem udał się Król do wielkiej sali audyencyjalney i zasiadł na tronie; bracia Króla Jmci, Xiążęta York i Klarencyi, zaięli mieysca po prawey a Xiężniczki: Augusta, Zofia, Mathilda i Xiężna Kent po lewey stronie. Poczem przyymował Jego Królewska Mość oznaki uszanowania różnych cudziemskich Postów i Ministrów, otoczonych ich małżonkami. Pomiedzy tymi byli Postowie Rosyyski, Austriacki, Niderlandzki, Hiszpański, Bawarski, Saski, Wirtembergski, Hannowerski i sprawujący interesa Francuzkie. Zgromadzenie było świetne i liczne; Postowie Austriacki i Hiszpański, byli z całym swoim orszakiem, Xiążęta Leopold i Sussex niebyli obecnymi.

Królowa pisała dniem w przody do Lorda Liverpoola uwiadomiając go, iż ma zamiar być na pokojach i podadź Królowi własną ręką prośbę, w której prosić chce o umieszczenie imienia iey w modlitwach kościelnych, to iedynie czego ieszcze żąda. Hrabia miał na to odpowiedzieć, iż wolno iest Królowey Jmci postępować podług iey upodobania. Poczem mówiono, że Królowa się namyslała, i miasto być osobiście, miała postać damę z wspomnioną prośbą; atoli Królowa Jey Mość rozważyć musiała na jaką nieprzyjemność mogłaby się wystawić przez takową prośbę, gdyż ani sama ani iey unocowana nie pokazała się na pokojach.

Dnia 26. Marca ciągly się daley rozprawy w wydziale Izby Niższej względem bilu przedłożonego przez P. Plunkett na korzyść uwolnienia Katolików. P. Bankes wprowadził swój zapowiedziany wniosek, wedle którego Katolicy tak, jak pierwéy wyłączeni być powinni w obu Izbach Parlamentu od zasiadania i głosu. Przeciwnicy uwolnienia oczekiwali, że bil ten, tak, iak w roku 1813 rozbił się o ten warunek, który do przyjęcia przełożyli; lecz nie tak stało się. Wniosek P. Bankes odrzucono większością 12 głosów (223 przeciwko 211). P. Peel oświadczył potem, że dnia następującego uczyni wniosek w celu umieszczenia wspomnionym bilu warunku, mocą którego powinni być wyłączeni Katolicy od godności: taynego Radcy, Sędziego i Gubernatora osad; poczem odroczone Izbę.

Francyia.

Dziennik Izery wychodzący w Grenoblu zawiera z d. 22. Marca wiele ważnych

aktów urzędowych względem zbrodniczych zabiegów zaszytych tamże na d. 20. t. m.

List Prefekta do Burmistrzów Departamentu, uwiadomionych o zaszytych w Grenoble. zdarzeniach w wyrazach następujących:

»Wczoraj, d. 20. Marca o godzinie 8. rano, rozgłoszono wieść o rewolucyi zaszytej w Paryżu, wskutku której Król miał złożyć koronę; natychmiast zebrano się kilkaset ludzi na placu St. André, którzy ztamtąd przodgłosie: »Niech żyje Konstytucyja!« »Wydali się do domu Prefektury. Dwóch z tych stawionych przedemną, oświadczyło, że oni i ich towarzysze zebrali się iedynie dla tego na placu, aby otrzymali dokładne wiadomości o wypadkach Paryżkich. Zapewniłem ich o zupełnym fałszu tych wieści rozszianych i upomniałem, aby spokojnie powrócili do domu.

»Burzyciele spokojności opuściwszy Prefekturę, zatknęli trzechkolorową kokardę, i biegli z trzechkolorową chorągwią po mieście. Do okrzyków: »Niech żyje Konstytucyja!« łączył się odgłos: »Precz z Kartą!« Stałość Jenerała Porucznika, uświelenia Władz cywilnych i wierność wojska załogi, dostatecznymi były do przywrócenia spokojności, zaburzonej przez kilka znanych osób połączonych z włóczęgami i młodymi wartogłowami.«

»Miasto musiało bydzć uznane za będące w stanie oblężenia. Około południa przywrócono spokojność, do utrzymania której użyto wszelkich środków. Herszty spisku są uwięzionymi a sprawa ich wytoczoną będzie wielebnie przed Sądem.«

O to jest odezwa wydana przez Jenerała Porucznika Barona Pamphile de Lacroix:

»Mieszkańcy Grenoble!«
»Obiawszy dowodztwo Dywizyi 7. i miasta, staraniem było moim wystawić, że Grenoble i wasz Departament uległy i posłuszny jest Królowi i Ojczyźnie. Nieroztropni oszańbili zapewnienie moje. Musiałem ogłosić miasto za będące w stanie oblężenia dla zapobieżenia smutnym skutkom buntowniczego się postępowania. Dobrzy obywatele, upamiętniać będą w tym środku tylko skupienie sił dla utrzymania powagi Króla i rękoma publiczney spokojności. Stosownie więc do tego, rozporządzam co następuje: Artykuł 1. Miasto Grenoble ogłoszone jest za będące w stanie oblężenia. Poczawszy od dnia dzisiejszego wszystkie rozkazy dla miasta Grenoble wychodzić będą od

»Władzy woyskowej. — Art. 2. Niewolno jest mieszkańcom stawać na ulicy w więcey niż oś osób sześć. — Art. 3. Każdy wezwany od straży do oddalenia się, powinien to natychmiast uczynić, inaczej będzie poymany i zaprowadzony do twierdzy. — Art. 4. Bramy miasta zamykane będą z nadejściem nocy a otwierane ze świtem. — Art. 5. Podróżnicy przybywający do Grenoble, muszą natychmiast kazać zawiadzić swoje paszporty w Prefekturze i oznaymić swoje mieszkanie. — Art. 6. Policyja miasta wyda rozkazy, aby oświecenie miasta zimowe trwało dłużej aż do dalszych rozkazów. Zaleca się mocno głowom rodzin, mieć staranie, aby młodzież będąca pod ich dozorem nie wznawiała ruchów, którymby położyć musiano koniec przez zamknięcie szacownych instytutów.«

»Niniejsza odezwa ma bydź wszędzie, gdzie należy odczytaną, ogłoszoną i przybitą.«
»W Głównej kwarterze w Grenoble d. 20. Marc 1821.«

(podpis.) »Baron Pamphile de Lacroix«

List Korrespondenta Paryżkiego Gazety powszechney Niemieckiej oznaczającego swoje ważne artykuły †† zawiera: »Fabryki nowin w Paryżu były od osmiu dni czynne; towary te wyrabiano w każdym smaku poczawszy od najnieszczęśliwszych i najgrubszych aż do cienkotkanych zbliżających się do podobieństwa prawdy. Szczególniej założono dwie wielkie fabryki w dwóch domach: w domu P. Bardaxi, który przygotował rewolucyję w Turynie i zniewolił Xięcia Cisterna udać się do Paryża do warsztatu P. Lafayette'a; druga fabryka w domu Xięcia Cariaty; sala zapaśna jest w domu P. Lafitte. Xiąże Cariaty udał w Sobotę, że odebrał nadzwyczajnego gońca z nowiną zupełnego porażenia wojska Austriackiego w Abruzzach. Nowinę tę postął natychmiast do Izby Deputowanych i Parów, a Lafitte mniemane listy nadeszłe z Rzymu, do giełdy. Wkrótkim czasie wszystko było w wielkiem zamieszaniu aż do dnia następującego, w którym Xiąże Cariaty zmuszony był do cofnięcia swojego oświadczenia, że on to nie mówił w tym sposobie, że niewie nic pewnego, na koniec, zagniony przez Xięcia Richelieu wyznał, że nic nie wie! — Z resztą Oppozycyja okazuje się w innym sposobie. Lafayette nazywa burzycieli z d. 6go Czerwca »dobrymi obywatelami«; Konstytucyję naganiają nie tylko w iey źródle, ale i duchu, iak to uczynił Lafayette, Tarayre, Demarçay

i t. p., lecz wyłaczają po tysiące exemplarzy Konstytucji Lafayetta z roku 1791 i rozda ją pomiędzy Lud. Cauchois - Lemaire, który wygnany do Bruxelli pisał *Nain jaune* (kartka żółtego Napoleona), przed i podczas stu dni i *Nain jaune*. Jakubów polubione po powrocie Króla, rozdaie teraz wciąż pisemka ulotne pomiędzy Lud, które na kształt szmetki podrzucane bywają w koszarach; *Tissot* chwali Konwencyą Narodową, a Benjamin - Constant uważa wyraz zaborca zbyt mocnym względem tych, którzy Ludwika XVI. zawlekli na ruszowanie; a iednak nie poruszało prostego człowieka i żołnierza, co gniewa naszych mężów Opozycyi. P. Bardaxi doniosł niedawno, że d. 15. wybuchnąć miała rewolucya w Medyolanie i Toskanii, teraz przepowiada ją na d. 25. i daie hasio swoim przyjaciółom. Co zaszło na d. 20. w Grenoblu i w Lyonie, mówi oni, było tylko igraszką w dniach 14 nastąpi rzeczywistość. Tymczasem zdaie się, że polegali na Jenerała Pamphile Lacroix w Grenoblu, lecz ten okazał się być prawym. Jenerał ten stanął sam na czele wojska i własną ręką miał przesyć tego, co niosł chorągiew rewolucyjną. «

Wielu podróżnych przybyłych do Paryża, opowiada, co potwierdzają listy z różnych miysc tego Królestwa, że wszędzie na głównych gościńcach napotkać można Emissaryuszów, upoważnionych do rozszerzania szczególnych wieści o Stolicy pomiędzy innymi, iakoby o zaszłej lub nieprawnie zayś mającey odmianie w kształcie Rządu. W wielu miastach zostali ci burzyciele spokoyności przez czuwanie Władz uwięzieni, a mieszkańcy wszystkich stanów z własnego natchnienia pozatykali białe kokardy. W Caen uwięziono stolarza, nazwiskiem Roulande, który w kawiarni zatknął trzykolorową kokardę. Niemniej czyniono kary godne zabiegi dla uwiedzenia wojska. W wielu miastach, gdzie stoją załogi, rozrzucano pomiędzy wojsko buntownicze odezwy.

Osoby oskarżone o spisek z d. 19. Sierpnia r. z. stawione zostały na d. 26go z. m. przed Kommissyją Sądu Parów w Luxemburgu, aby oświadczyły się, czyli wybrać sobie chcą obrońcę, w przeciwnym razie doda im Rząd *ex officio*.

Szef szwadronu Duvergier wyrokiem Sądu karzącego skarżany na pięcioletnie więzienie, odwołał się do Sądu Kassacynego.

Znany Korrespondent w Paryżu gazety powszechny Niemieckiej donosi z d. 29. Marca: »Od czasu bawienia się tu Xięcia Decazes dom jego iest niefako szturmowany, przez oddalonych Ministrów, uczonych Kacystów, Liberalistów, Buonapartystów i ludzi niespokoynych. Król miał z tego powodu pisać do niego, (tak przynajmniej twierdzi stronnictwo Dworu), »że miłoby Mu bardzo było, gdyby Decazes miał staranie iedynie o żonie będącey na śmiertelnem łożu, a nie chciał zaburzać Paryża nieustannemi rozmowami, ucztami it. d. Gdyby Xiąże tak postępował, wtenczas miany byłby za prawdziwego Rójalistę i przyjaciela Króla.« Ztąd wszyscy Kacyści zostali przerażeni, niektórzy nieodwiedzają go już prócz Liberalistów.«

W Dzienniku Paryżkim z d. 30go Marca czytamy: »Jedna z naszych gazet donosi, że Konstytucya z roku 1791 przełożona na ięzyk Niższej Bretanii (*Bas Breton*) i rozdana została w wielkiej liczbie po wszystkich gminach, nie wyłaczając najmniejszy Departamentu Finisterre. Zdarzenie to iest tak uderzającym, że pozwalamy sobie wątpić o niem aż do dalszych wiadomości. Co zaś niepodpada wątpliwości, i co zdaie się sięgać nasze uwagi, iest, że owa bezzładna Konstytucya wytłoczona była w iednymże czasie w wielu drukarniach Paryża i wystawiona na sprzedaż w *Palais Royal*, w tym samym dniu, w którym ogłosiło ją powstanie w Grenoblu. Dopóki naczelnicy stronnictw nie oświadczą w teymierze lub nie zostaną zmuszeni do oświadczenia się, ograniczamy się na tém, znajdując w tém pełny objaśnienie komentarz względem wykrzyków w miesiacu Czerwca r. z.: »Niech żyje Kartas«, i naturalny wykład tego, co przytém słowie myślą pewni ludzie i pewne Dzienniki, mieniące się być Konstytucyjnemi.«

Z Paryża d. 28. Marca. — W pałacu *l'Elysée Bourbon* czynią przygotowania do przyjęcia Królestwa Jch Mość Sardyńskich na czas ich tuteyszego pobycia. Wczoray przybył tu Xiąże Narayszkin W. Kanclerz wszystkich Orderów. — Jak wiadomo, *Neveux* uwięziony po eksplozyi w pałacu Tuilleryskim poderzwał sobie gardło za nim można było się dowiedzieć o iego mieszkaniu. Teraz odkryto takowe i naleziono 12 fascetek z prochem mianujących 50 fantów wraz z innemi przedmiotami, które podadź mogą Rządowi potrzebne objaśnienie względem owczesnego przedsięwzięcia.

NADZWYCZAJNY DODATEK

do Numeru 95/47 Gazety Lwowskiej.

We Środę

25. Kwietnia 1821.

RAPPORT WOJENNY, O zaięciu Alexandryi.

w głównej kwaterze Casale 11. Kwiet 1821

Jenerał naczelnie dowodzący Hrabia Bonaparte potyczką pod Nowarą przekonany, iak mocno przerażenie działa na umysłach, które i bez tego nie są pewne swojej sprawy, stosując się do tego systematu, postanowił swój korpus woyska nagłym obrotem w lewo, zebrać w około Alexandryi. Mieysce to było kołyską nieszczęsney rewolucyi; która w kilku dniach kwitnące Królestwo wprawiła w nieład, tu czekał ją upadek. W tym celu Jenerał dowodzący już pod d. 10. b. m. podczas, gdy woysku Królewskiemu będącemu pod rozkazami Jenerała Hrab. Latour zostawił zaięcie Turynu, rozkazał brygadzie Brettschneidera wyruszyć do Casale, aby niezmiernie ważny ten punkt osadzić; wprzody od nieprzyaciela, który równie wysłał tamże już oddział z Alexandryi.

Jenerałowi Porucznikowi Hrabieciu Vecsey, który nadszedł do Lumello zalecił, aby ze wszystkimi swoimi siłami przebył Po pod Cambio dla zamknięcia Alexandryi od strony wschodniej; pierwey dano już rozkazy innemu oddziałowi, by szedł z Piacenzy przez Stradella i Voghera do Tortony. —

Jenerał Porucznik Hrabia Lilienberg nadszedł z Mortara w nocy na d. 11 do Casale; z wniysciem jego tamże Jenerał Major Brettschneider wyruszył daley do San Salvatore. Jenerał dowodzący z głównym swoim woyskiem stanął rano w Casale; tak więc wszystkie te poruszenia wykonane zostały na dniu 11 o godzinie 10 rano. Był to czwarty dzień po wyruszeniu woyska z Medyolanu. Powstancy cofnęli się z Nowary i Turynu do Alexandryi; dowodził nimi ten sam Ansaldo, który szczególnie kazał roztrębywać powstanie. Twierdza opatrzona była dostatecznie we wszystkie potrzeby na kilka miesięcy i uzbroiona. Miała 177 dział i 79 moździerzy. Wedle zapau, z ia-

kim ci szaleńcy pierwey postępowali i mówili, przewidywać można było dłuższą obronę; atoli boiaźń, by nie byli zewsząd opasani, przekonanie o swojej winie i słaby związek w ich nie rozsądnych przedsięwzięciach, miał ich skłonić do opuszczenia twierdzy nie chcąc oczekiwać zupełnego oney zamknięcia.

Naylepsza część woyska — złożonego z 3000 ludzi — rozproszyła się i tylko z 600 uszedł Ansaldo drogą do Genui; byli to po naywiększej części uczniowie z korpusu Minerwy.

Miasto i twierdza Alexandryia poddała się na pierwsze wezwanie przedniej straży Austryackiego woyska będącej pod sprawą Majora Hrabli Gatterburga a składającej się z szwadronu huzarów Króla Angielskiego wraz z 6 plutonami 8go batalionu strzelców, użytych do rozpoznania nieprzyaciela i została osadzoną d. 11. w południe przez C. K. woysko; reszta załogi około 1000 ludzi, poddała się w niewolę wojeńną.

D. 12. w południe postanowił Jenerał dowodzący wniysć z całym korpusem woyska, który miał przy sobie. Klucze twierdzy Alexandryi — tak, iak zatknięta na wałach chorągiew, która miała służyć za hasło do powstania dla całych Włoch, z napisem: *viva il Re — l' indipendenza Italiana — la costituzione spagnuola — o morte* — została przez umyślnego gońca w osobie Majora Hrabli Gatterburga złożone u nog N. Cesarza Jego Mści.

Jenerał Porucznik Hrabia Lilienberg mianowany iest tymczasowie Gubernatorem Austryackim tej twierdzy. Novara Casale i Alexandryia nayważniejsze punkta tej okolicy, obsadzone woyskiem, są nappewniejszą rękojmią spokojności tej części Włoch.

Jenerał dowodzący zbierze teraz w Alexandryi i iey okolicach większą część swojego woyska.

MEMORANDUM FOR THE RECORD

DATE: [Illegible]

NO. [Illegible]

TO: [Illegible]

FROM: [Illegible]

SUBJECT: [Illegible]

[The remainder of the page contains extremely faint and illegible text, likely the body of the memorandum.]